Jsoucí a možné

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

2017

jedná se o část původního dokumentu:

2017

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 5. 9. 2017

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 5. 9. 2017

Jsoucí a možné

Je do jisté míry věcí konvence, o čem všem budeme ochotni vyslovit, že je „jsoucí“. Běžně považujeme za „jsoucí“ i to, co se už stalo a náleží do minulosti – spokojíme se s tím, že to kdysi jsoucí opravdu bylo. Jinak by totiž neměli historici o čem bádat. Ovšem podmínkou bádání o tom, co se už stalo minulostí, čili co pominulo a teď už není, je, že po tom bývším či bylém zůstaly nějaké stopy, tj. že po tom něco zůstalo, z čeho potom můžeme někdy úspěšně, ale jindy velmi obtížně a jen částečně, rekonstruovat, jaké to bylo, když to bylo aktuálně jsoucí, tedy když s to skutečně odehrávalo. Docela jinak se to má s tím, k čemu ještě nedošlo, co se ještě nestalo a co můžeme pouze očekávat. Rozhodně není jistě zvykem o něčem takovém říci, že to je skutečné, a to ani tenkrát, když si můžeme být takřka jisti, že k tomu dojde a že to nastane. V takovém případě mluvíme pouze o možnostech – a kupodivu někdy ještě odlišujeme od sebe možnosti skutečné a možnosti neskutečné, jen v myšlení za možné považované, ovšem jen za jiných okolností. Takže potom rozlišujeme možnosti skutečné, tedy „jsoucí“, a možnosti jen myšlené, tedy nejsoucí, za daných okolností neskutečné. V tomto smyslu pak opravdu můžeme o některých možnostech říci, že „jsou“, tedy že „jsou jsoucí“, tj. že to jsou opravdové, skutečné možnosti.

(Písek, 170905-1.)